

TELEGRAFUL ROMAN

Nr. 84. ANUL XIII.

Sabiu, in 24 Oct. (5 Nov.) 1865.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si fieri straine pe unu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inscratoarele se platecu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru o doua ora cu 5^{1/2} cr. si
pentru a treia repotire cu 3^{1/2} cr. v. a.

Telegrafulu ese de doua ori pe septe-
man: joi'a si Duminca'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
oiei pe afara la e. r. poste, cu buni
gal'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumerati-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Apropiarea partidelor.

Incaierarea popórelor Austriei, carea, fatia cu preten-
siunile cele egale ponderóse, era de temutu ca va urma dupa
patent'a din Septemvre, se pare ca va remane o temere gola
Vocile cele ce incepuse a se intalni in dilele dintaiu cu atata
sgomotu, devinu din di in di mai chiare si pretensiunile cele
pana la estremu se retragu cu incetulu in marginile possibili-
tatiei.

Centralistii cei mai aprigi, dupa cum se exprima „Core-
spundintii moraviei“ organulu prin care vorbesce Giskr'a, voru
acum a se multiami ca dualismulu, incatu acest'a nu vateama
unitatea imperiului si se apera cu tota energi'a contra plurali-
smodulu, numele celu mai potrivit (?) pentru federalismu.

In organulu celu de capetenia alu pluralismulu acestuia, in
„Narod“ din Prag'a damu adi preste o epistola din Vienn'a, carea
provoca la moderatiune, deca nu va cine va se gateasca calea
absolutismulu. Acest'a e o admonitiune carea noi amu espi-
mat'o de repetite ori.

Ce se atinge de Ungari'a, suntemu convinsi, ca majori-
tatea dietei va modifica in mesura insemnata aspiratiunile ei
la o stare separata, dupa ce va avea garantie, ca libertatile,
si drepturile, cari i le garanteza constitutiunea ungarésca nu
se voru augusta prin constitutiunea imperiala. Dela Unguri n'a
auditu inca nimenea dicendu-se, mai bine absolutismu decatu
unu sistemulu unitariu constitutional. Uniunea personala cu
verfu absolutisticu, cugetulu conservativulu vechi de orecaudu,
nu afla primire nicairi in miscarile de alegeri din Ungari'a
Tendintiele ungarésce sunt de o natura mai putina nationala
decatu politica si da aceea ne vine a crede ca mai ingraha ne
vomu poté intielege cu densii decatu cu acei'a cari urmarescu
cine sci ce felu de tendintie slavice. Nici unulu dintre cen-
tralistii nostrii nu poté afirmá ca densulu ia'ru jacea mai tare
la inima esistintia Austriei decatu Ungurulu. Pentruca
Neamtulu are la spatele sele o natiune mare, Ungurulu in sa
nu are decatu pe Austri'a séu panslavismulu si in atare im-
prejurari nui remane multa alegere. Ungari'a e Austriei asi-
gurata, ori cari voru fi concessiunile, cari si le poté aceea
agonisi pentru autonomi'a sea. Suntu asiá dara statorite con-
ditiunile preliminaru, ca prin tendintiele Ungariei nu se peri-
cliteza nici libertatea popórelor, nici esistintia imperiului, a-
tunci va fi posibila si intielegerea tieriloru din ambe jumeta-
tile imperiului.

Intrebarea, carea are se ocupe mai intaiu partidele de
dincóce de Lait'a este, cum sa fia organulu prin care sa se
póta realisa intielegerea asupr'a constitutiunii imperiului.

Regimulu se pare a purcede din doue puncte de vedere.
Mai intaiu vrea sa-si asigure possibilitatea, deca preste totu
este cu potintia realisarea unei constitutiuni imperiale. Ne fi-
indu regimulu siguru, ca intielegerea sea cu Ungari'a, va fi
dincóce de Lait'a primita, si fiindca desbaterile in privintia
acést'a se potu temanda mai indelungu, decatu i convine ca u-
nei poteri si decatu nu aru fi cu vatemarea consolidá-
rei imperiului, asiá elu si-a rezervatu dreptulu a-si forma de-
finitivu unu resultatu din voturile corpuriloru reprezentative.
Acést'a aru fi o octroiare, contr'a carei s'au espimatu deci-
sivu partidele nemtiesci.

Dar nici chiaru despre natur'a corpuriloru reprezentative
care sa fia chiamate a-si dá opiniunea asupr'a estionei de
constitutiune, nu se afla regimulu in corcondantia u partidele
nemtiesci. Regimulu se vede ca nu are de cugetu de a con-
voca unu corpu centralu din diete, si de aceea n, pentruca
nu vrea sa creéze o asiá numita „Constituanta.“ In antipatia
acést'a se vedé ca a fostu caus'a de capetenia de d Schmer-
ling s'a fostu pusu pe a s e p t a t e si nu au pusi la ordi-
nea dilei intielegerea cu Ungari'a si revisiunea constitutiunii
prin senatulu imperialu. Aici e si un'a dintre causeru, care a
indemnata pe ministeriulu de fatia a sistá constitutiunea si functi-

unea senatului imperialu, mai largu si angustu. Noue in sa nise pare,
ca fric'a de o constituanta este unu prejudiciu, o reminiscentia de
istorii francesce, cari nu suntu nici decum aplicabile la refe-
rintiele austriace. Activitatea senatului imp. ni-au arétatu ca
noi in Austri'a nu avemu nici Dantoní nici Robespieri si cu
atatu mai putinu o populatiune asiá turbata, ca cea din Parisu
dela 1789. De mai mare insemnata ne se pare intrebarea,
deca este mai bine a láti miscarea, provocandu toate dietele a
se pronuntia asupr'a deslegarei cestiuniloru de constituire, prin
intregu cuprinsulu imperiului, decatu a o reduce la inaltimea
societatii in raionulu inteligintiei, tractandu cu unu corpu
centralu.

Spre acestu sfersitu regimulu i stau doue cali deschise,
Elu poté sa pasiasca iara pe calea dreptulu, radicandu si-
starea constitutiunii. In casulu acest'a sa se faca alegeri
noue, ca sa nu intelnésca majoritati vechi. O alta cale aru fi
sa propuna dietelor intrebarea, ca prin ce felu de organu aru
voi ele a se esecuta intielegerea cu Ungari'a. Dietele séu ca
in maioritata precumpanitóre voru cere senatulu imperialu,
séu voru cere o adunare de delegati ad hoc séu competiti'a
dietelor. Unu astfelu de apelu la tierra s'aru plecá si acei'a
cari tinu multu la forma de dreptu, iara de alta parte odiulu
unei lucrari unilaterali din partea regimulu aru fi delaturata
in o cestiune, la a carei deslegare vocea tieriei nu e bine nici
de cum de a nu fi ascultata. „N. Fr. Blatt.“

Cris'a in Cancelari'a aulica a Croatiei.

Nu este de multu decandu amu facutu si noi publiculu
nostru cunoscutu, ca in cancelari'a aulica croata au sa se in-
temple schimbári mari si ca Eppulu Strossmayer aru fi desi-
gnatu de cancelariu aulicu. „Debatte“ de pe atunci au de-
mintitu atari combinatiuni.

Din cele ce cetimu acum in diariile vienesce de diferite
colori politice, aflamu ca cris'a semnalisata exista inca si acum
si dupa cum se exprima „Zukunft“ suntu de aceia cari vreu
sa o accelereze la o decisiane. Ce au avutu Debatte dreptu in
demintirea sea este, ca astadi dupa asecurarile diarielor din
urma, in adeveru numai e vorb'a de Strossmayer, ci de can-
didati de acei'a cari suntu pentru cursulu predominantu in tem-
pulu de fatia.

Stadiulu cestiunei de fatia lu descrie unu corespundinte
din Agri'a alu Pressei celei betrane din Vienn'a in urmatorele:

„Aici in Agri'a cris'a cancelariei de curte croate se pri-
vesce asiá, ca cum in Vienn'a le-aru fi succesu barbatiloru de
statu ungaru a esoperá unu rescriptu regescu, prin carele sa
se provóce diet'a croata de a tramite la diet'a fiitóre din Pe-
st'a ablegatii sei, — deca suntu acestia de a se tramite pe ba-
s'a legiloru din 1848 séu dupa usantia dinainte de 1848 aceea
nu se scia. Rescriptulu acest'a dejá intaritu aru mai asteptá
numai contrasemnata cancelariulu croatu si fiindu ea dlu
de Mazuranici de sine rintielegendu-se, a denegatu contrasem-
natur'a sea, asiá acum se cauta unulu mai pucinu scrupulosu,
care sa fia apoi macaru si numai conducatoriulu interimisticu alu
cancelariei.“

„Scirea respandita pe aici“, continua mai departe cores-
pundintele „ca L. d. M. C. comandantele din Udine Cusevic
carele de presentu se afla in Vienn'a, aru fi denumita de con-
ducatoriulu interimisticu alu cancelariei croate, au facutu mare
sensatiune. Eu ti amu fostu facutu cunoscutu prio telegrafu,
ce felu de impresiune au facutu scirea acest'a si acum potu
constatá, ca efectulu acelei'a e neliniscitoriu intr'unu gradu
fórté mare.“ Mai departe totu corespundintele trage la indo-
iela adeverulu denumirii generariulu numitu. In fine de-
scriindu caracterulu generariulu adauge ca e unu amicu alu
Magiariloru.

O alta versiune desemná pe Zidaric de urmatoriulu lui
Mazuranic; acum in sa citimu ca Cusevic totusi e denumitu de
conducatoriulu alu Cancelariei croate.

Factori pentru dezvoltarea poporului nostru.

Brasiovu in Octobře 1865.

(Continuare si capetu din nr. premergatoriu.)

Insa spre corespunderea unei asemenea schimbări se cere dela Preotfime sa aiba sciintia si cunoșcintie practice. Dar acestea apoi iara si le potu castigă facendu studii pregătitoare si de alta parte perfectiunandu-se neincetatu prin cetirea opusurilor folositoare si dupa ce au intratu odata in functiune.

Cu asemenea studii nu se potu ocupá preotii nostri căci nu sunt salarii (macaru de 5—600 f.) din cari aru poté traia si lucrá cá Inspectori de scóle. cá Invetiatorii moralului si preste totu ca barbati de studiu.

Pentru ce avemu atati omeni immorali, duri, si ne-cioplitii pentru ca n'avemu in totu loculu scóle. Pentruca n'avemu asrtisti si meseriesi? pentruca poporul nu intielege folosulu acestor a si preotulu n'a luat fii acelu poporu de mâna si nu ia condusu la sciintie; pentruca n'avemu cate alte, cari le au alte natiuni? pentruca turm'a altoru natiuni s'a pascutu la pasiune buna, ear a nôstra prin pustii si printre colti. Ea sa arete cinstitul nostru parinte macaru pe tiganulu meseriasiu ca nu cere, nici pere de fôme, ori pe cutare jupanu care vinde cisme ca e domnu, easa ia copii de mâna si se i duca pela cismari, pelari si croitori etc. etc. si acusi vomu avea si noi de acesti a destui. Despretiuitu sa fia preotulu acelu care nu vașavé in comun'a s'a macaru cate 2—3 mesteri de romanu, din fiacare meseria, ear pre la orasie multime. Sa cugete cine-va ca poporul se immultiesce, si numai cu pamentulu ce lu possuđu Români nostri nu si voru puté hrani fiii, deci sa si agonisésca bani prin alte mijlôce cinstite si sa cumpere mosii, ear cá sa lu vendia romanulu pe alu seu nici decum sa nu lu lase căci pe urma va fi silitu a luá traist'a. Apoi chiaru si pamentulu trebuie cultivatu, preotulu si aci sa dea exemplu poporului seu. Deci studieze si de aceste cu deosebire in serile cele lungi de iarna.

Inainte de tôte insa nu potemu repeti destulu ca ei sa tie cu poporul catichisatie cum o tinu ai Sasiloru sa impletésca in acést'a si invetiaturi si svaturi economice si ne vomu mirá cum se va deschide poporul. La noi de catichisatie dupa atâtea porunci nici ca viséza multi dintre preoti!

Atunci va poté sci fiacare romanu carte si a scrie, va sci datoriile cátra Domnedieu cátra sine si deaprópele; atunci va puté fi, fiacare Românu demnu in societatea celoru-lalte natiuni civilisate.

3-lea factoru e Asociatiunea. Acestu mijlocu pretiuitu care inspira pe individi sa inainteze, si sa vietuiesca cu spiritulu tempului la noi nu prinde ospitiu, pare ca e unu pecatu. Sa scie ca acestu factoru e cel'a care indreptéza ideile si da vietia in tôte. La germani numai incapi de Asociatiuni, nici nu mai sci ei cum sa le dea nume, si noi numai un'a avemu si abiá vieza. Fiacare siuster (caltunariu) germanu abiá apuca a contribui si a luá parte la Assoc. ear noi suutemu reci—de aceea suntu ei civilisati si noi cá noi. —

Fondurile Asociatiuneloru altoru neamuri germani, magiari etc suntu in sume de milône, fondulu Asociatiunei nôstre sta sa dé indereptu. Ei sa ajuta cu procentele pe la marginele lumei noi nu potemu face nici in sinulu nostru mai nimic'a.— Ôre de ce asiá? pentruca pastorii seu nu sciu insusi ce suntu acestea cá sa arete si poporeniloru si sa i indemne a contribui, seu suntu desinteresati. Ea sa contribuie fiacare nu miá nici sute ci numai cate 10 cruceri pe anu la pasci candu se bucura toti, atati Români cáti suntemu ce suma aru contribui numai intr'unu anu? dar in 50 de ani, si ce nu s'aru poté face din procentele acelei sume?

Cá sa ne facemu o idee, ca ce s'aru face candu amu avé Asociatiuni si numai cu o astfelu de contribuie trebuie sa scimu ce e Asociatiunea? Ea este hran'a vietiei care n'o eunôscemu. De aceea trebuie exemplu elu ce se aduce pe tôte ulitiile adeca: pe o neua o rupi ear pe mai multe intr'o legatura nu: cu o neua nu poti maturá ear cu o matura poti delaturá ori ce gunoiu. Apoi altfelu este ca adunandu-ne noi si cetindu un'a si alt'a, spuindu celu mai literatu cum traiescu alte popôre ce au si cum se desvólta ele ne inimâmu si contribuimu fiacare cate ce-va si ne ajutâmu a ne cultivá cá a. celea. Altmintrea mâne poimâne venindu drumulu de feru preste noi va sa ne downésca precum ne-au domnitu si pana acum alti, cari voru fi pregătiti prin cultura pentru vietia cea nôua ce se va incepe atunci si la noi.

Dreptu acést'a Asociatiunile pre'ngrijescu, afla desbatu si ne agonisescu ce ne suntu de lipsa; afla ce se intempla colo si dincolo si se ingradescu cu ingrijire despre noi, despre inaintarea culturei, despre inaintarea meserieloru economiei si alte. Petru acést'a e de lipsa sa avemu mai multe Asociatiuni comune, si in tóta comun'a adunare, in care Domineca si serbatôrea sa se cetésca jurnalele si sa se tina si alte consultári folositoare. Astadi insa nu-su de aceste, unu poporu de millióne nu poté sustiné 3—4 jurnale căci nu le cetesce, ba nici macaru fia-

care comina nu e prenumerata la ele. Candu aru fi macaru comun'a bisericesca in asociatiune prenumerata; atunci fiindca poporul nostru nu scie carte, i aru spune preotulu din jurnale, despre dreptu, despre economia, despre meserii si despre cele ce se intempla in lumea civilisata si asiá totu s'aru mai desvólta simtulu lui. Atunci potu existá si jurnale de economia, de industria si beletristice, ba si de umoru care distragu pe omu.

Asiá dara déca si scól'a si pastorii si Asociatiunile nu su factori destulu de demni pentru dezvoltarea poporului trebuie sa lucrâmu ca se fia si sa se desvólte tôte ca atunci vomu propasi.

Ὁμοιος πρὸς ὅμοιον προστρέχει adeca: Unu asemenea se adreséza cátra asemenea.

Sabiiu 23 Oct. „Herm. Ztg.“ de adi aduce unu telegramu, din care aflâmu, ca Maiestatea Sea s'a induratu a demisiuná in gratia pe cancelariulu aulicu alu Croatiei si a increde baronului si L. d. M. C. Cussevic conducerea provisoria a acelei cancelarii; mai departe ca s'a induratu a strapune provisoriu in statulu de odihna, pe Siefulu tierei, Bucovin'a, cont. Amadei si a denumi in locu-i pe Cavalerulu de Myrbach, fostu prefectu in C'acovi'a.

— Mai din tôte pârtile ne vine sciri despre eulesulu celu mediocru de vii. Strugurii au fostu putini si acrisiori si prin urmare si mustulu e inca slabuti. Cu tôte acestea pretulu mustului in proportiune e mare. Aici variadia intre 1 f. si 1 f. 20 xr. védr'a asiderea aflâmu dela Basn'a, Bertanu Mediasiu s. a

Clusiu. Lucrările la drumulu de feru transsilvanu santu sistate si dupa cum spune „Korunk“ lucratorii se tragu in caravane intregi cátra câsciôrele lor.

— Pentru anulu scolasticu, care se incepù cu 1 Octobře s'a decisu unu premiu de 126 f. La acestu stipendiu auro-montanu potu concurge numai ascultatori de medicina dela Universitatea din Vienn'a de origine transsilvani, pre lângu subster-nerea atestateloru despre sporiulu făcutu in studiele medicinale. Concursele au a se substerne regescului Guvernu transsilvanu.

Vienn'a „Pesti Napló“ are o corespundintia din Vienn'a, carea in privinti'a caletoriei si petrecerei Maiestatiloru Sele Imperatului si Imperatesei in Pest'a aduce urmatôrele: „Despre caletori'a Maiestatiei Sele si a familiei imperatesci curséza aici versiunile cele mai varie, cari versiuni inse totusi anuntia probabilitatea acielei cal. Persône care stau in apropierea curtiei imperatesci, credu, ca biletulu de mâna prin care se va reactivá de nou gard'a de corpu unгурésca va fi subscrisu de monarchu in castelulu regelui Mathi'a Corvinulu.

Dupa o alta corespundintia a „Journ. Dresd.“ se dice ca in cercurile curtiei imperatesci se facu pregătiri forte mari pentru petrecerea Maiestatiloru Sele a Imperatului si Imperatesei in resiedinti'a din Bud'a. In genere s'aru fi ficsatu programulu urmatoriu: Imperatulu va caletori in a 5 Decemvře la Pest'a pentru cá sa inaugureze Academi'a cea nôua si pentru ca in 10 Decemvře sa deschida diet'a. Pana candu diet'a va fi gat'a cu verificatiunea alegeriloru, Imperatulu va petrece in Capital'a sea, dupa aceea insa insotitu de Imperatés'a si de pruncii imperatesci se va întôrce cu suita mare in Ungari'a, spre a petrece carnavalulu in mijloculu nobilimei magiare in castelulu dela Bud'a. Sub patronatulu Imperatesei carea acum de doi ani se ocupa cu multa diligitia cu invatiarea limbei unгурesci si o si vorbesce fluentu, se voru tiné in resiedinti'a dela Bud'a, unu siru de baluri de curte splendide, precum si alte festivitati.

Varietati si noutati de di.

— Maiestatea Sea Imperatulu Ferdinandu au fostu reu bolnavu. Dupa buletinele mai din din urma starea senatatiei Inaltuaceluiasi merge spre bine.

— D. Zacharia Boiu redactorulu „Telegrafului Românu“ incunoscintieza ca Nr. 81 alu aceluiasi diariu e celu din urma care ese sub numele si responsabilitatea s'a. Luandu-si remasu bunu de la cetitorii „Tel. Rom.“ motiveza retragerea s'a cu imultirea detorintieloru sale oficiose. Fia cum va fi, retragerea Dniei Sele o socotimu de perdere pentru diuaristic'a romana, ca ce se retrage unu bunu luptatoriu, care in derigerea diuariului amintitu acastigase insusirile recerute, documentandi inticlepciune, cumpetu si tactulu atatu de necesariu la asemene intreprinderi. D. Z. Boiu meritéza recunoscintia pulicului romanu. Asemenea succesu i dorimu si pre terenulu, aruia voiesce a-si sacrá tóta activitatea sea. „Con.“

— Reorganizatiunea politechnicului in Vienn'a. Maiestatea Sea a sanctionatu statutulu pentru reorganizarea politechnicului din Vienn'a. De aci încolo institutul acést'a va avé mai multe despartieminte si adeca despartiamertulu generalu, in care se voru propune obiectele scienifice, ce au sa fia has'a urmandeloru studii speciale, apoi despartiamintele speciali pentru cladiri de drumuri si cla-

diri idraulice (in apa), pentru cladiri inalte, pentru masinarii si chimia tehnica. Auditorii se impartu in doue categorii, in ordinari cari se inscriu pentru despartimentulu generalu seu un'a din specialitati de asiá, incatu sa participe la cursulu completu, si in extraordinari, cari asculta numai prelegeri singuratic. Tax'a scolara e pentru ordinari 50 f. pe anu.

— Cont. Carolu Ferd. Buol—Schauenstein ministrulu c. r. de ore candu, au muritu in 27 Oct. c. n. Caus'a mortiei se le au fostu gut'a de carea lu atinsu preumblandu-se pe „grópa“ (Graben) in Vienn'a.

— Armia rusésca din an. 1864—5. Dupa „annalele militare“ statulu efectivu alu armiei rusési din 1864 au fostu 27,561 oficeri si 1,07,124 soldati; in estu anu este Russi'a in stare de a pune in picioare la casu de lipsa: 685,572 feciori pedestri, 45,572 feciori calarime, 50,976 feciori artilleria si 16,801 feciori trupe de geniu.

— Cutremuru de pamentu. Din San Francisco (in Americ'a) se scrie ca in 8 Octobru pe la 12 ore si 45 minute diu'a, au fostu unu cutremuru de pamentu, care au fostu asiá de puternicu cum abiá s'a mai pomenitu. Parte mare a locuitorilor se aflá inca in biserici. In spaim'a cea d'antáiu catara toti a scapá a largulu si asiá in urm'a imbuldieliloru s'au calcatu si vatematu mai multi individi. De nenorociri mai mari nu se spune, de-si casele si alte cladiri insemnate se dice ca se clatinau fórté. Stricările cele mai insemnate cari s'a intemplat cu privilegiu acel'a suntu, ca mai multe cladiri au capatatu crepaturi mari, la altele au caditu plafonele, iara la o cladire noua s'au deramatu frontulu, incatu au umplutu strat'a catu au fostu de larga. In Sant'a Cruz fiindu cutremurulu puternicu si pagubeleau fostu mai mari. Langa unu riu s'a defacutu pamentulu si a isvoritu apa; mai multe fantani au secatu seu s'au umplutu de nasipu. Marea s'a inflatu in tempulu cutremurulu fórté si totu asiá au fostu scaderea ei, dupa trecerea cutremurulu. Cutremurulu s'a repetitu in unspredece renduri, dintre cari cele doue dintáiu au fostu mai simtivere. Directiunea au fostu de cátra resaritu spre apusu.

— Statistic'a foiloru periodice din Bud'a—Pest'a. In Bud'a—Pest'a de prezentu aparu 66 de foi periodice, cari se tiparescu in 85,835 de esemplare. In patrariulu de anu trecut, 66 diurnale tipariau numai 82,814 esemplare, va sa dica au crescutu numerulu esemplareloru cu 3061. In patrariulu acest'a aparura 8 diurnale noue. In celu trecut caditura 10 diurnale. Cari traiescu de prezentu suntu — dupa natiunitati: 45 magiare, 14 nemtiesci, 3 romane, 2 slave, 2 serbesci.— Dupa cuprinsu: 14 politice, 11 beletristice, 16 de specialitati, 3 pentru poporu, 2 economia natiunale, 4 bisericesci, 5 pentru junime, 5 de mode, 6 umoristice, 1 pentru anuncie. — Intre cele 10 ce au caditu, fura 1 romána („Aurora romána“) 2 magiare si 7 nemtiesci. „Conc.“

„Korunk“ vorbesce despre aparerea cholerei in Tranni'a si spune ca inca in 14 Septembres'a intemplat in Kézdy Vásárhely o mórte de cholera. Mai departe s'a aretatu câte unu casu de cholera in Vardotfalva si Csobotfalva doue sate legate de olalta in Ciucu, pe la 14 Octobru. Mai tardiu ból'a au devenitu epidemica, cáci din populatiunea cea de 126 de suflete s'a bolnavitu pana in 17 Oct. 8; din cari unulu s'a insanetosiatu si 7 au muritu. De atunci pana la 23 Octobru nu s'a mai aretatu nici unu simptom.— Se spune ca Guvernulu au luat mesurimca de tempuriu pentru eventual'a latire a cholerei. De medici nu va fi lipsa; iara pentru seraci, despre cari se presupune, ca acasa nu voru avea ingrijire indestulatore, se voru infintia ospitale. Intr'un'a Guvernulu au grijitu de edarea unei carti cuprinditoare de invetiaturi populare, nu numai cum e de a se incungiu rá ból'a acest'a, ci in casu candu aru erumpe unde-va, si cum este de a se folosi ajutoriulu medicinalu.

Principatele romane unite.

Banc'a despre care vorbiramu in unulu din nrii trecuti ai aceste foi si despre care amintisemu atunci ca afla opusetiune in pressa interna, dupa scirile cele mai prospete se infintieza asiá d'upa cum se chibzuea atunci. Dluí Adolfu Herz, spunu gazetele, ca i s'aru fi datu concessiunea pentru infiintarea unei bance de note (bani de hárthia).

Fiindu iara siliti a ne tangui asup'a neregularitatii diuareloru de dincolo, nici ca potemu servi intr'unu siru regulatu cu scirile de acolo. Nu scimu deca in tempulu mai nou s'au mai facutu schimbári in ministeriu seu acel'a s'a schimbatu cu totul, cáci aflamu de pesic telegrafice in diuarele vieneze, in care se spune fórté pe scurtu ca Florescu este presiedinte alu consiliulu de statu.

Prospectu politicu.

Pre langa tote notele mariloru poteri germane vedemu acum din telegramele diuareloru vieneze ca Nationalu Vereinulu nemtiescu si-a tinutu conferintiele se le in Frankfurt neturburatu de nimenea. Cestiunile cari au fostu obiectulu ace-

storu conferintie suntu de mare insemnatate. In 28 Octobru celimu din mentionatele de pesic ce ser'a la 9 ore s'a statoritu referat'a politica pentru adunarea generala a Nationalu Vereinulu. Referat'a se imparte in introducere si siésa sectiuni. Introducerea constateza ca reuniunea in mijloculu greutatiloru situatiunei da fatia si a servatu celu putinu poterea morala, carea pentru viitoriu va avea succese sigure. In cele siésa sectiuni, purcediendu dela cestiunea cea de atatea ori mentiu-nata a ducateloru Schleswig-Holstein si dela regularea acelei cestiuni, recomanda deciderea intielépta propria a aceloru ducate, in a dou'a vorbesce de concessiuni cari trebnie sa se faca Prussiei in favorea unei marine nemtiesci. Anexiunea e desaprobata din cauza ca aru trebui cumparata cu unu pretiu scumpu, pe care Bismark nu aru fi in stare sa lu platésca.

In a trei'a sectiune se atinge crisa constitutionalu din Austri'a, a carei rezultate ulterioare inca nu se pot vedé si fatia cu cari insii Nemtii austriaci stau fara de nici unu sfatu; totu ce e de o camdata de observatu in Austri'a nemtiasca este, campania cehismulu contr'a germanismulu in Bohemi'a, aici are deocamdata partid'a natiunala unu cercu de activitate. In sectiunea din urma se ocupa mai multu de situatiunea reuniunei si de scopulu ei care culmineza in: „restituirea unei Germanie unite in libertate.“

O alta de pesia aduce mai multe proiecte de ale membriloru reuniunei natiunale, indreptate cátra adunarea generala, impartite in doue despartieminte. Unulu tracteza cestiunea ducateloru si altulu cestiunea germana. Din ceasta din urma suntu de interesu punctele in care se dice, ca poterea centrala trebnie predata Prussiei si trebnie nisuitu dupa unu parlamentu centralu. Altulu ca tote trupele si armatele stateloru medie si mici nemtiesci sa se incorporeze duratori u armatei prussiane.

Siedinti'a plenaria s'a deschisu in 29 pela 11 ore inainte de amiazi. Sa asceptamu rezultatele ei.

„Press'a“ din Vienn'a la tote aceste dice, „ca pentruce organele prussiane nu au facutu nici unu passu contr'a adunarei generala a reuniunei natiunale, e lesne de esplicatu. Inainte de tote pentru ca in desbateri s'au retinutu membrii de agresiuni patimasie asup'a Prussiei, ca nu cumva prin acest'a sa intunece verfulu prussianu, carele si de altmintrea e intunecat destulu. Mai departe pre langa tota ascunderea, verfulu acest'a au fostu sustinutu la inaltime, de majoritate si cu acest'a regimulu prussianu pote fi multumitu. . . . Pentru unitatea germana sub conducerea Prussiei iara s'au lucratu din partea reuniunei natiunale destulu. Ca lucrarea acest'a sa remana fara de rezultatu pentru libertate, va ingriji Bismark de siguru. Chiaru si in casulu celu mai reu reuniunea natiunala pote fi unu scatu pentru Prussia. Deca inse nu aru succede cumva intemeierea Germaniei cu verfu prussianu, prin politic'a de sange si feru, remane totusi reuniunea natiunala ca mijlocu prin care Prussia pote scapa in limanulu parlamentulu germanu, pe carele credu multi ca iara lu voru pote indrepta intr'acolo, ca sa duca, ca si in 1849, coron'a imperatesca germana la Berlinu.“

— Aruncandu-ne privirea spre Itali'a, de unde era lumea dedata a ascepta sgomotele politice, aflamu ca alegerile pentru parlamentu au decursu si decurgu in linisce si ca cu putine exceptiuni au rezultatu deputati moderati, incatu regimulu preste totu este multumitu si liniscitu. Clericali sa fia suferitu perdiri insemnate cu ocaziunea alegeriloru si asiá de astadata papistii precum si mazinistii nu voru fi reprezentati in sesiunea parlamentara viitoare. Alegerile deputatiloru italiani, in Parisu sa fia fórté bineveduite.

Cu desiertarea Romei de trupele franceze se dice ca numai e gluma. In 28 Octobru avea sa plece fregatele Gomer si Labrador dela Toulon la Civitt'a vecchia, ca sa incarce despartimentulu celu d'antáiu de trupe franceze. Dupa epistole din Rom'a alu doilea despartimentu va pleca din Rom'a la primavera si alu treilea mai tardiu.

Din Franca vorbea „Indep. belg.“ despre schimbári in ministeriu, cari insa totu dupa acea foia nu se voru mai intempla. Caus'a incercárilor de schimbári era crutiarea averei statulu.

Scirea ce s'a fostu latitu despre retragerea trupeloru din Messicu se arata acum ca pripita. „La France“ dice, ca trupele din Messicu, se vorudeparta numai in acea proportiune, in care va cresce numerulu indigeniloru in armata si consistinti'a imperiulu celui nou. „Definitivu inse“ dice totu acelu diuariu, „voru parasí trupele franceze numai atunci Messiculu, candu interesele Franceiei, cari o au chiamatu acolo, voru fi garantate.“

Literariu. In librari'a lui Filsch au esitu de curendu o carticica intitulata: *Elemente de istoria Transsilvaniei* de Ioanne V. Rusu prot. gr. cat. Pretiulu 24 xr.

Scopulu ei este de a dá in man'a prunciloru romani unu mijlocu spre castigarea cunosc intieloru istorice despre patri'a nostra. Salutamu ide'a autorulu; i uramu succésulu doritu si credemu ca nu gresim candu o recomandamu si aceloru cari nu au tempu de a citi opuri mai mari si scientifice de ramulu istoricu.

Publicarea.

Sumeloruin curse la fondulu Assoc. tranne române, in decursulu lunei lui Sept. a. c. pâna la siedinti'a Comit. Assoc. tranne tinuta in 3 Oct. 1865.

1) prin D. Jude prim. si col. Assoc. tranne Iosefu Siulutiu s'a tramisu la fondulu Assoc. pentru 4 esempl. din actele ad. gen. IV, vendute a 30 xr. 1 esempl. 1 fl. 20 xr.

2) prin D. parochu gr. or. in Uniadorea Avraamu P. Pecurariu s'a tramisu la fondulu Assoc. tacs'a pre an. 186⁴/₅ dela D. oficialu silvanalu Vasilie Ludovicu Redanie 5 fl. v. a.

3) Deadreptulu la cas'a Assoc. au incursu urmatorele sume a) D. Locotenente prim. Nichit'a Ignath pentru 1 esempl. din actele ad. gen. I. II. III. IV 1 fl. 30 xr. b) D. prefectu dominalu in Cricău Gregoriu Mezei pentru 1 esempl. din act. ad. gen. IV. 30 xr. c) prin Ioannu Bartolomeiu Colectoriu in Vienn'a s'a tramisu pentru D. Dr. Grigoriu Szilasi tax'a rest. pre anii Assoc. 186³/₄ 186⁴/₅ 10 fl. D. Traila Gastrodulu tax'a rest. pre anulu 186³/₄ (mai restéza pre an. 186⁴/₅) 5 fl. d) dela D. parochu in Secasiu Nicolau Veli'a Tincu tax'a rest. pre an. 186³/₄ (restéza inca pre an. 186⁴/₅) 5 fl. e) D. profesoriu si parochu ie Sabiiu Zacharia Boiu tax'a pre an Assoc. 186⁴/₅ 5 fl. f) gela D. c. r. Capitanu in pensiune Teodoru Stanislau tax'a rest. pre an. 186²/₃ 5 fl.

Asiá dara sum'a incursa deadreptulu la cas'a Assoc. face preste totu 31 fl. 60 xr.

Dela Secretatiatulu Assoc. tranne.

Sabiiu in 3 Octobre 1865.

Nr. 49—2 Publicare de Concursu.

Pentru urmatorele statii invatietoresci din Comitatu Carasiu, Districtulu Protopresviterescu Făgetu care au devenitu vacante, anume :

1) Temerstu, cu acést'a statiune suntu impreunate urmatorele emolumente anuale : 147 fl. v. a 24. cubule de grâu; 24 cub. de porumbu; 100 ponti de sare; 100 ponti de lardu; 15 ponti de lumini; 10 orgii be lemne si cortelu liberu.

2) Rumînestu, de acést'a statiune e legatu unu salariu anuale de 120 fl. v. a. 20 cub. de grâu; 20 cub. de cucuru; 100 ponti de sare; 100 ponti de clissa; 15 ponti de lumini; 10 orgii de lemne si cortelu liberu cu grădina.

3) Poganestu, la acést'a statiune suntu impreunate urmatorele emolumente : 63 fl. v. a. 1 jugeru de pamentu; 10 cub. de grâu; 20 cub. de cucuru; 50 ponti de sare; 100 ponti de lardu; 12¹/₂ ponti de lumini; 8 orgii de lemne si cortelu liberu cu grădina.

4) Povergin'a, cu acést'a statiune suntu impreunate urmatorele emolumente anuale : 42 fl. v. a. 3 jugere de livada; ¹/₂ jugeru grădina; 8 cub. de grâu; 16 cub. de cucuru; 50 ponti de sare; 50 ponti de clissa; 12¹/₂ ponti de lumini; 8 orgii de lemne si cortelu liberu.

5) Nemesestu, cu acést'a statiune e legatu unu salariu anuale de 35 fl. v. a. 8 cub. de grâu 14 cub. de cucuru; 50 ponti de sare; 50 ponti de clissa; 10 ponti de lumini; 8 orgii de lemne si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupa vreun'a din posturile acestea suntu avisati, cá recursele sele providiute cu estrassulu de botezu, cu adeverintia despre sciintiele absolute, despre servitiulu de pâna aci si despre portarea sea morala si politica adresate câtra venerabilulu Consistoriu Caransebesianu, ale transpune la subscrissulu scaunu Protopopescu, in restempu de patru septemâni dela intâia publicare a concursulu acestui'a in foia de fatia.

Dela Scaunulu Protopopescu gr. or. alu Făgetului.

Făgetu in 10 Oct. 1865.

Atanasiu Ioanovicu, Protopopu gr. or.

Corespondintia „Tel. Rom.”

A. O. in R. Amu primitu de multu si a dou'a epistola, nu se poate.—I. Gh. in Vienn'a. Amu primitu! Multiamita! la tempulu seu se va face.—Dlui Not. com. Iosifu Wégh in Zs. Ne pare reu ca nu putemu servi dupa cum doresti, pentruca cestiunea au devenitu de totu personala. Din noi'a nóstra s'a pututu vedé, ca scimu pretiui meritulu mai pre susu de persóna si credemu ca publiculu inca va fi pe partea nóstra!

MAIESTATEA SEA C. R. APOSTOLICA

s'au induratu preagratiosu a demandá deschiderea

LOTERIEI DE STATU A IX.

spre scopuri filantropice si comunu folositoare, detiermurindu totu odata, cá din venitul curatu alu acestei loterii sa se dedice

un'a jumetate

societătiei amiciloru de musica in Vienn'a spre scopulu conservatoriului eii;

a patr'a parte

unei fundatiuni pentru cei raniti in resbóiele din anii 1848, 1849 si 1859 precum si pentru veduvele si sermanii celoru ce au caditu din c. r. armata in aceste epoce;

apoi a patr'a parte

spre infintiarea de stipendii pentru veduvele si sermanii seraci ai oficieriloru supremi, pârtiloru militare si ai amplotiiloru militari.

Amesuratu acestui mandatu prea'naltu deschide directiunea c. r. a veniteloru de loterie acést'a

LOTERIA DE STATU FILANTROPICA,

ale cărei castiguri dupre planulu de jocu ajungu summ'a insemnata de

300,000 floreni valuf'a austriaca.

Unu sortiu custa 3 floreni valuf'a austriaca.

Tratandu-se pentru sporirea uneru scopuri atátu de folositoare, si deschidiendu-se cumperatoriloru de sorti calea spre castiguri insemnate, directiunea veniteloru de loteria nutresce speranti'a, ca si acést'a loteria se va bucurá de aceea-si impertasire via, cá si celelalte loterii filantropice de pâna acum.

Dela directiunea c. r. a veniteloru de loteria.

Despartiamentu loterieloru pentru scopuri filantropice si comunu folositoare.

Vienn'a, 18 Septembre 1865.

Fridericu Schrank,

Consiliaru c. r. de gubernu si sieflu alu directiunei de loteria.

Nr. 46—2.